

УВОД

Орловићи, Самарцићи и Мартиновићи су три врло блиска братства; Самарцићи и Мартиновићи су братства племена Орловића, то су два директна братства настала од Павла Орловића.

Орловићи се спомињу 1232. године. Самарцићи се спомињу под овим именом 1570, а Мартиновићи 1665. године.

Вук Црногорац Орловић, отац Павла Орловића познат је као власник рудокопа и као човјек високог угледа. О овоме ће бити више ријечи у првом дијелу књиге. О историји братстава стално се појављују нове тезе, са посебним освртом на сеобе и правце кретања. И данас се појављују тврдње, на примјер, да Орловићи нису дошли у Црну Гору преко Чарађе, него из Македоније преко сјеверне Албаније, Скадра и Зете до Цетиња, одакле су се даље ширили. Ово је очекивано, будући да се архиве обогаћују, нарочито из турских извора, дефтера посебно. Па зато што су архиви сређенији и доступнији. Појављују се подаци из турских извора, посебно превођењем дефтера, што је у последње вријеме постала честа

пракса. Нове електронске комуникације су овоме посебно допринијеле, и чиниће то све више.

Овом књигом желе се истражити родбинске веза Орловића, Самарцића и Мартиновића, те веза ових братстава са династијама Обреновића и Петровића.

У трећем дијелу овог рада сакупљен је дио предања о племену Самарцића. Наравно, кориштена су искуства свих доступних аутора. Кориштени су и неки рукописи, јер доста писаних документа није доступан широј јавности, односно братственицима Самарцића. Уврштен је и богат материјал из зборника *Први Сабор Самарцића*, гдје су посебно запажени радови Бошка Гаврилова и Милорада Миркова.

Саво Бајков Орловић је 1570. године узео презиме Самарцић, по занимању самарције (по самару, коњској опреми). Четири кољена касније (након 95 година), по оцу, синови Мартина Влаткова узеше презиме Мартиновићи. Постоји много других потомака од Орловића. Вјероватно је Вук Црногорац имао још синова. Ови Орловићи су изгубили статус властеле, а задржали су га Орловићи Павлове линије, Самарцићи и Мартиновићи.

Аутор се трудио да прибави што више фотографија као илустрације тексту. Посебно је радио на прикупљању фотографија из династија Петровића и Обреновића.

ОРЛОВИЋИ, МАРТИНОВИЋИ И САМАРЦИЋИ

Павле Орловић, војвода Новог Брда, био је један од најпознатијих српских витезова. Он је син Вука Орловића, војводе Соко града на Дрини. Послије смрти Уроша V, његов посјед је био рударски град Ново Брдо, на Косову и Метохији. Погинуо је у Косовском боју 1389. године. Његови потомци су властелинска породица Мартиновић из Бајица близу Цетиња, и Самарцићи са Кривошија у Боки Которској. До 17. вијека позната као Мартиновић – Орловић и Самарцић – Орловић.

Мартиновићи су потомци Мартина Орловића (син Влатка Орловића), а Самарцићи Бајковог сина Сава.

Постоји више потомака Орловића, али су остали без властелинског статуса. Орловићи су сада најстарија српска властелинска породица. Новија истраживања говоре о Орловићима и као потомцима Немањића.

ОРЛОВИЋИ

О Орловићима, имућној, властелинској, храброј и витешкој породици познато је доста, а понајвише кроз епску народну поезију. Од Косовског боја, у коме је учествовао барјактар војвода Павле Орловић, Орловићи су постали историјска породица. Историја је овјековјечила Павла Орловића, као једног од највећих косовских јунака. Овдје ће бити ријечи о родбинским везама Орловића, Самарцића и Мартиновића, затим о вези Орловића, Мартиновића и Самарцића са династијом Обреновић и династијом Петровић. Самарцићи и Мартиновићи су директни потомци Павла Орловића. Касније ћемо се вратити овим везама, а сада да видимо до чега су дошли нови истраживачи о настанку и развоју братства Орловића.

Неспорно је да су др Јован Ердџановић, др Андрија Лубурић, Ристо Ковијанић, др Цвијић и Јефто Дедијер дали велики допринос проучавању настанка, развоја и миграција становништва старе Црне Горе. Услови под којима су они радили били су врло тешки, због немогућности комуницирања на даљину, спорог кретања од мјеста до мјеста, несређене и често неприступачне архиве, и из разних других разлога. Немогуће је било да истра-

живачи дођу у сваку кућу у свако село и слично, па су тражили пописиваче који су сакупљали информације по упутствима истраживача. Често су сакупљачи били неписмени или полуписмени.

Помагали су им попови и учитељи. Краљ Никола је лично наређивао и апеловао да се пописивачима максимално помаже и да се они строго држе упутстава која им дају истраживачи. Данас су услови вишеструко повољнији па није чудо да се долази и до нових сазнања и открића, као нове тврдње да су Орловићи рода Немањића па и да су у Црну Гору дошли са друге стране, а не преко Мостара и Гацка у село Чарађу у области врлетне Голије. Може се тврдити да су Орловићи дошли преко Скадра и сјеверне Албаније у Зету и онда на Цетиње, како говоре и турски дефтери. Тврдњу да је Орловиће пут водио преко Гацка у Чарађу неки истраживачи, као што су Божо Вукчевић и Иван Вуковић, оспоравају са увјерљивим аргументима. Божо Вукчевић каже да су били велики отпори према дошљацима у Катунској нахији и да се покушало приказати да се Орловићи појављују тек у 1477. години, и то у тада непостојећем селу Чарађи испод планине Орлине код Гацка. Пренијећемо писање Ивана Вуковића о Орловићима – ко су заправо Орловићи? Нема нигдје код нас (акцент на Рашку са Македонијом и Зету са сјеверном Албанијом – земље Немањића) Орловића у средњем вијеку.

Грб Орловића